

DENOV TADBIRKORLIK VA PEDAGOGIKA INSTITUTI TALABASI

Mamasoatov Faxriddin

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi faxriddinmamasoatov03@gmail.com

Jorayev Xursandbek

Raqamli iqtisodiyotda yangi daromad manbalari xursandbekjorayev707@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli iqtisodiyot sharoitida yuzaga kelayotgan yangi daromad manbalari va ularning iqtisodiy rivojlanishdagi ahamiyati tahlil qilingan. Xususan, elektron savdo, raqamli xizmatlar, dasturiy mahsulotlar, sun'iy intellekt, blokcheyn va bulutli texnologiyalarning iqtisodiy samaradorlikni oshirishdagi o'рни yoritib berilgan. Shuningdek, raqamli reklama va IT-startaplar orqali daromad olish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: raqamli iqtisodiyot, elektron savdo, sun'iy intellekt, blokcheyn, IT-startap, bulutli texnologiyalar, raqamli reklama, daromad manbai

KIRISH

Bugungi kunda dunyo iqtisodiyoti tobora raqamli shaklga o'tmoqda. Axborot texnologiyalarining rivojlanishi natijasida ishlab chiqarish, savdo va xizmat

ko'rsatish tarmoqlarida yangi imkoniyatlar yuzaga kelmoqda. Shu sababli, raqamli iqtisodiyot mamlakatlar iqtisodiy o'sishining asosiy omillaridan biriga aylanmoqda

Birinchidan, elektron savdo (e-commerce) raqamli iqtisodiyotning eng muhim daromad manbalaridan biridir.

Onlayn do'konlar, to'lov tizimlari va yetkazib berish xizmatlari tadbirkorlarga yangi bozorlar ochib bermoqda. An'anaviy savdodan farqli ravishda elektron savdoda fizik joy ijarasi, ko'p sonli xodimlar, reklama xarajatlari sezilarli darajada kamayadi.

Ikkinchidan, raqamli xizmatlar va dasturiy mahsulotlar ishlab chiqish orqali ham katta foyda olish mumkin. Mobil ilovalar, veb-saytlar, raqamli o'yinlar va kontent platformalari yosh dasturchilar va ijodkorlar uchun yangi daromad manbai bo'lmoqda.

Dasturiy ta'minot yaratish bugungi kunda katta investitsiyasiz ham daromad olish imkonini beradi. Mobil ilovalar reklama, obuna va ichki sotib olishlar orqali daromad keltiradi. Shuningdek, frilanserlik platformalari yosh mutaxassislar uchun global bozorga chiqish, turli mamlakatlardan buyurtmalar qabul qilish imkonini bermoqda.

Uchinchidan, sun'iy intellekt (AI), blokcheyn va bulutli texnologiyalar asosida yaratilgan tizimlar ishlab chiqarish jarayonlarini soddalashtirib, samaradorlikni oshiradi. Bu texnologiyalar korxonalarga vaqt va mablag' tejallishini ta'minlaydi.

AI yordamida korxonalar xatolar sonini kamaytiradi, analitik ma'lumotlar asosida aniq qarorlar qabul qiladi.

Blokcheyn texnologiyasi esa tranzaksiyalarning xavfsizligini oshiradi, shaffoflikni ta'minlaydi va kriptoaktivlar, smart-kontraktlar orqali yangi iqtisodiy imkoniyatlar yaratadi. To'rtinchidan, raqamli reklama sohasida daromad olish imkoniyatlari kengaymoqda.

Onlayn platformalarda foydalanuvchilarning qiziqishlariga mos reklama joylashtirish orqali ko'plab kompaniyalar mijozlar bazasini kengaytirmoqda. Instagram, Telegram va YouTube platformalarida reklama berish orqali korxonalar mijozlar bazasini tez kengaytiradi.

Raqamli reklama an'anaviy reklamalardan farqli ravishda byudjetni optimallashtirish, natijalarni real vaqt rejimida kuzatish, har bir xarajatning foydaliligini aniq o'lchash imkonini beradi. Shu bilan birga, bloggerlar, kontent yaratuvchilar, media agentliklar uchun ham reklama asosiy daromad manbalaridan biriga aylangan.

O'zbekiston Respublikasida "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida raqamli iqtisodiyotning rivojlanishiga katta e'tibor qaratilmoqda. Davlat xizmatlarini to'liq raqamlashtirish, IT-parklar tarmog'ini kengaytirish, axborot texnologiyalari bo'yicha kadrlar tayyorlash, IT-startaplarni qo'llab-quvvatlash kabi yo'nalishlarni o'z ichiga oladi.

DTPI talabalari ham bu jarayonda faol ishtirok etib, innovatsion g'oyalar va startap loyihalar orqali iqtisodiy taraqqiyotga o'z hissasini qo'shmoqda

Taklif

Maqola mavzusi dolzarbligidan kelib chiqqan holda ushbu takliflarni keltirmoqdamiz

1. Raqamli iqtisodiyotdan samarali daromad olish uchun yoshlar va talabalar o'rtasida IT ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan amaliy treninglar va startap loyihalarni qo'llab-quvvatlash tizimini yanada kengaytirish maqsadga muvofiq.

2. Elektron savdo, raqamli xizmatlar va sun'iy intellekt sohalarida huquqiy-me'yoriy bazani takomillashtirish orqali tadbirkorlar uchun qulay va xavfsiz raqamli muhit yaratish zarur.

Xulosa qilib aytganda, raqamli iqtisodiyot inson tafakkuri va texnologiyani uyg'unlashtirgan holda yangi daromad manbalarini shakllantirmoqda. Bu yo'nalish mamlakatimiz iqtisodiy mustaqilligi va raqobatbardoshligini oshirishda muhim o'rin tutadi.

Maqolaning maqsadi — raqamli iqtisodiyot sharoitida paydo bo'lgan yangi daromad manbalarining mohiyati, ularning tarmoqlar bo'yicha rivojlanish tendensiyalari, iqtisodiy samaradorligi hamda innovatsion texnologiyalar bilan bog'liq iqtisodiy mexanizmlarni tahlil qilish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. — MIT Press, 2017.

(Raqamli iqtisodiyot, avtomatlashtirish va yangi biznes modellari haqida.)

2. Tapscott, D. The Digital Economy: Rethinking Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence. — McGraw-Hill, 2015.

(Raqamli transformatsiya va raqamli iqtisodiyotning shakllanishi haqida.)

3. Schwab, K. The Fourth Industrial Revolution. — World Economic Forum, 2016.

(IoT, sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalarning iqtisodiyotga ta'siri.)

4. OECD. OECD Digital Economy Outlook. — OECD Publishing, 2020–2022.

(Raqamli iqtisodiyot bo'yicha xalqaro statistik ma'lumotlar va tahlillar.)

5. UNCTAD. Digital Economy Report. — United Nations, 2019–2023.

(Global raqamli bozorlardagi yangi tendensiyalar va daromad modellari.)

6. Manyika, J., et al. Digital Globalization: The New Era of Global Flows. — McKinsey Global Institute, 2016.

(Raqamli tijorat, data va global platformalarning iqtisodiy samaralari.)

7. O'zbekiston Respublikasi Raqamli Texnologiyalar Vazirligi rasmiy axborotlari.

(O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot rivoji haqidagi ma'lumotlar.)

8. Porter, M. E., & Heppelmann, J. E. How Smart, Connected Products Are Transforming Competition. — Harvard Business Review, 2014.

(IoT va aqlli qurilmalar orqali yaratiladigan yangi qiymat va daromad manbalari.)

9. Urazbekovna, T. K. (2024). ROLE OF PUBLIC POLICY IN CHANGES IN POPULATION INCOME. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(22), 316-321.

10. Ziyodullaev, N., & Ziyodullaeva, M. (2023). FINANCIAL LITERACY, INTERRELATIONSHIP OF POPULATION INCOME AND EXPENDITURE. Science and innovation, 2(B12), 881-887.